

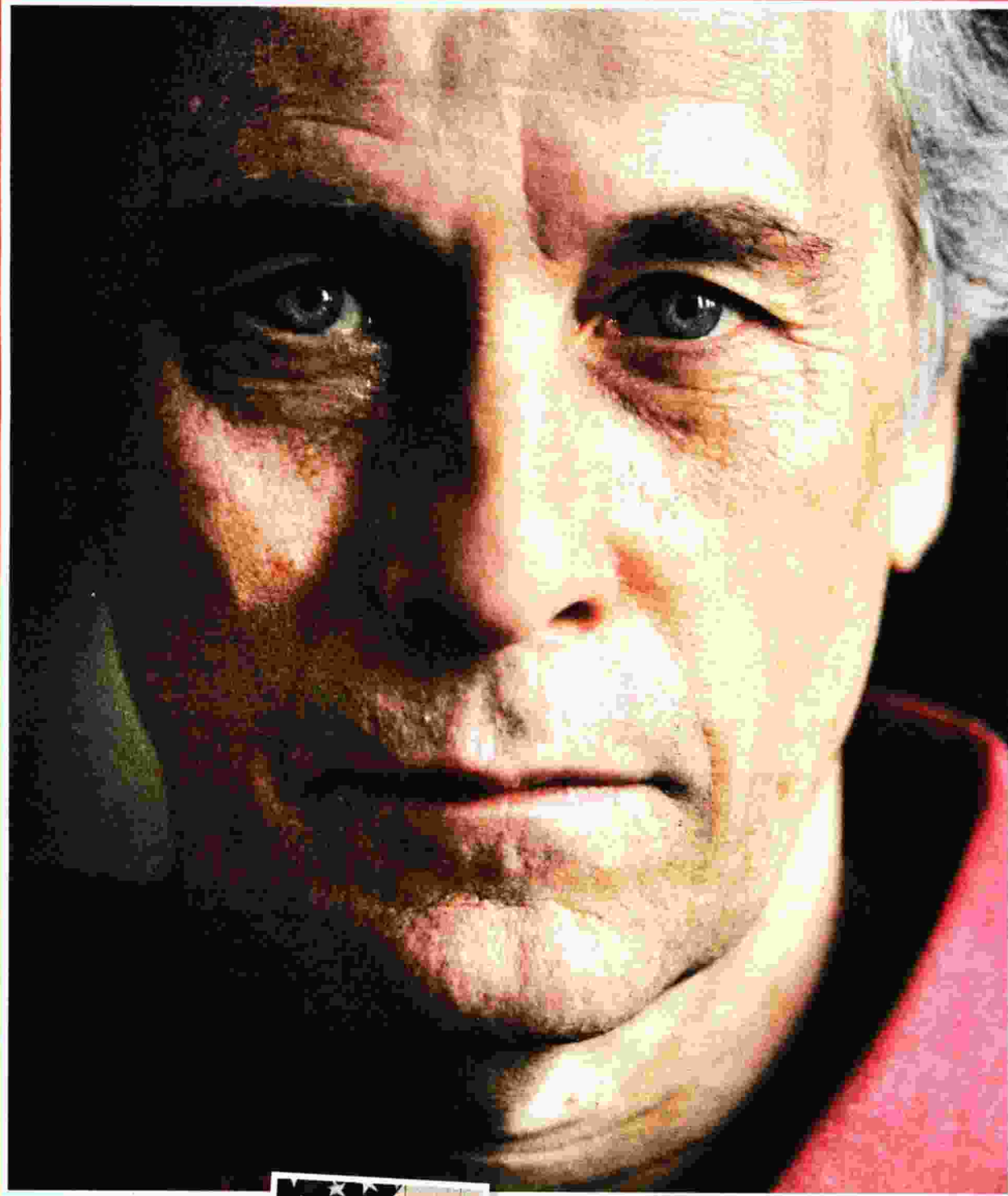
Ταξίδι στην Αμερική του Φρανκ Μπάσκομπ

► Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΥΘΡΕΩΤΗ**

ΠΕΖΟΓΡΑΦΟΣ μακράς πνοής και μεγάλων αφηγηματικών ικανοτήτων, ο Ρίτσαρντ Φορντ έχει βρει στο αφηγηματικό προσωπείο του Φρανκ Μπάσκομπ το συγγραφικό alter ego του, ένα είδος άγρυπνης συνείδησης που περιφέρεται στο αμερικανικό περιβάλλον του τέλους του προηγούμενου αιώνα και σκανάρει τοπία, ανθρώπινους τύπους, συμπεριφορές, θεσμούς, τελετουργικά και τάσεις, καταφέροντας να αποστάξει από αυτά τη βαθύτερη νοήματα που διατρέχει την αμερικανική κοινωνία - την ουσία του περίφημου αμερικανικού τρόπου ζωής. Μετά την πρώτη εμφάνισή του στον «Αθλητικογράφο», βιβλίο που κυκλοφόρησε στις αρχές της δεκαετίας του '80 και καθιέρωσε τον Φορντ ως μία από τις μείζονες πεζογραφικές φωνές της γενιάς του, ο Μπάσκομπ αναλαμβάνει τα νήια της αφήγησης σε τρία ακόμα βιβλία του συγγραφέα, το «Η χώρα, όπως είναι», την αμετάφραστη στα ελληνικά συλλογή από νουβέλες «Let me be Frank with you» και την «Ημέρα Ανεξαρτησίας», που αποτέλεσε τον συγγραφικό θρίαμβο του Φορντ, αποσπώντας διθυραμβικές κριτικές και κερδίζοντας το 1995 τόσο το βραβείο Πούλιτζερ όσο και το βραβείο PEN/Faulkner.

Στο βιβλίο αυτό, συναντάμε τον Φρανκ Μπάσκομπ σε ηλικία σαράντα τεσσάρων ετών, να διανύει την «Υπαρξιακή Περίοδο» της ζωής του και να βρίσκεται αντιμετώπος με μια σειρά από αποφάσεις και προκλήσεις μεταιχμιακού χαρακτήρα. Η σχέση του με τη Σάλι Κάλντιγουελ, που για μεγάλο διάστημα ισορροπούσε αρμονικά σε μια κατάσταση ελάχιστων απαιτήσεων, φαίνεται να φτάνει πια σε οριστικό σημείο, μετά το οποίο θα πρέπει είτε να ξελιχθεί σε κάτι πιο μόνιμο είτε να διαλυθεί, ενώ ταυτόχρονα ο γιος του Φρανκ, ο Πολ, διανύει μια ταραχώδη εφηβεία, επιδεικνύοντας παραβατική συμπεριφορά, ερχόμενος σε σύγκρουση με τον πατρίο του και εμφανίζοντας μια

σειρά από ιδιότυπα ψυχολογικά προβλήματα. Η δράση του βιβλίου τοποθετείται εξ ολοκλήρου στη διάρκεια ενός εορταστικού τριημέρου της 4ης Ιουλίου, κατά το οποίο ο Φρανκ πρέπει να διευθετήσει μια σειρά από υποχρεώσεις: να δείξει ένα σπίτι προς αγορά, στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας ως μεσίτης ακινήτων, να συναντήσει τη σύντροφό του, Σάλι, και στη συνέχεια να περάσει το υπόλοιπο του τριημέρου με τον γιο του, συζητώντας μαζί του για τα προβλήματά του και αναλαμβάνοντας τις ευθύνες του ως «γονιός μερικής



ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΦΟΡΝΤ
«Ημέρα Ανεξαρτησίας»
Μυθιστόρημα
Μετάφραση: Θωμάς Σκάσιος
Εκδόσεις Πατάκι
Σελ. 699

απασχόλησης». Τα πράγματα όμως δεν εξελίσσονται ιδιαίτερα ομαλά, αφού το ζευγάρι των πελατών του δυστροπεί, η σχέση του με τη Σάλι μοιάζει να βαλτώνει στην ασυνεννοησία και το ταξίδι με τον γιο του οδηγείται σε καταστροφική κατάληξη, όταν κατά τη διάρκεια μερικών δοκιμαστικών βολών μια μπάλα του μπέιζμπολ τον τραυματίζει σοβαρά στο μάτι.

Μέσα από τις μακροσκελείς σκηνές, τις ανεπαίσθητα κλιμακούμενες συγκρούσεις, τις εκτενείς περιγραφές του τοπίου και της ανθρωπογεωγραφίας του, και τις

έξοχες και παραδόξως εξωστρεφείς ενδοσκοπήσεις του ήρωά του, ο Φορντ καταφέρνει να ξεδιπλώσει όχι μόνο την προσωπική ιστορία του Φρανκ Μπάσκομπ, αλλά μια ολόκληρη φάση εξέλιξης της αμερικανικής κοινωνίας. Κι αυτό γιατί, πέρα από τα προφανή προτερήματα του βιβλίου, που συνίστανται στο στιβαρό πέλμα της αφήγησης, που αποφεύγει οποιαδήποτε προσπάθεια εύκολου εντυπωσιασμού, αλλά και στην περιπλοκότητα και το υπαρξιακό βάθος με το οποίο αποδίδεται η ψυχολογία του Μπάσκομπ, ιδιαίτερο ενδιαφέρον πα-

ρουσιάζει η σχέση που καταφέρνει να σφυρηλατήσει ο Φορντ ανάμεσα στον ήρωα και το περιβάλλον του. Ο φυσικός τρόπος με τον οποίο ο αφηγητής προσοικειώνεται όσα συμβαίνουν γύρω του ακόμα και όταν δεν τον αφορούν άμεσα, όπως είναι για παράδειγμα η συζυγική κρίση ανάμεσα στο ζεύγος των πελατών του ή οι φαινομενικά άσχετες με την «πλοκή» δευτερεύουσες σκηνές του βιβλίου, αποκαλύπτει το μέγεθος της δεξιοτεχνίας του Αμερικανού συγγραφέα και εξηγεί το αξιοζήλευτο επίτευγμά του - το πώς καταφέρνει να κρατήσει περίπου αδιάπτωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη σε ένα βιβλίο επτακοσίων σελίδων με, τρουμένων των αναλογιών, ισχνή εξωτερική δράση. Ακόμα και το φόντο της αφήγησης -φευγαλέες εικόνες απ' τον δρόμο, τυχαίοι διάλογοι περαστικών, διαφημιστικές πινακίδες, που συχνά παραθέτει ο Φορντ με λεπτομέρειες- δεν προβάλλει τόσο ως απλός διάκοσμος ή έστω αντικαθρέφτισμα της διάθεσης του αφηγητή, αλλά ξεδιπλώνεται περισσότερο ως ένα αυτοδύναμο κείμενο: ένα κείμενο που δεν παράγει τόσο νόημα όσο λεπταίσθητες συναισθηματικές δονήσεις. Ετσι, η έξοχη φυσικότητα της αφήγησης προκύπτει ως λογικό επακόλουθο της ελάχιστης απόστασης που εγκαθιστά ο συγγραφέας ανάμεσα στον αφηγητή και τα αφηγούμενα: κατά κάποιον τρόπο, ο Μπάσκομπ είναι όσα αφηγείται και όσα περιγράφει, εξ ου και στην κατακλείδα του βιβλίου, κι αφού έχει ξεναγήσει τον αναγνώστη τόσο στο περίπλοκο βάθος της ύπαρξής του όσο και στο παρδαλό εύρος της αμερικανικής κοινωνίας, ετοιμάζεται να χαθεί μέσα στο πλήθος, δηλώνοντας εμβληματικά: «Νιώθω τους άλλους να αργοσαλεύουν, να με σπρώχνουν και να με κοιτούν, νιώθω το κυμάτισμά τους».

Τέλος, άξια ιδιαίτερης αναφοράς είναι και η μετάφραση του Θωμά Σκάσιου, που κατάφερε να αποδώσει εξαιρετικά το πολύμορφο γλωσσικό σύμπαν του βιβλίου.